

MEMORANDUM VERKIEZINGEN '18

© Jan Locus

86,44%

THEORETISCHE
RIOLERINGSGRAAD

83,23%

THEORETISCHE
ZUIVERINGSGRAAD

415

MILJOEN EURO

GEMEENTELIJKE
SANERINGSOPBRENGSTEN
2015

280

MILJOEN EURO

VERZEKERINGSKOSTEN
WATEROVERLAST
2016

Actieve participatie van iedere gemeente is nodig om schade door wateroverlast te beperken, een goede waterkwaliteit te garanderen en een duurzaam rioleringsbeleid te voeren!

In Vlaanderen gaan de gevolgen van de klimaatwijziging vooral over waterveiligheid en over schade aan de natuur. Hierbij denken we aan intense zomeronweders die lokale wateroverlast veroorzaken of aan de stijging van de zeespiegel die de afvoercapaciteit van beken en rivieren op de Zeeschelde doet dalen. Ook de natuur en de landbouw komen in het vizier, beiden bedreigd door de droogte en door de vervuiling van grondwater en waterlopen. Alles wijst erop dat er door de klimaatcrisis méér aandacht zal moeten gaan naar waterveiligheid en watervervuiling.

Investerings in waterzuivering verdwijnen meestal onder de grond, nochtans zijn de resultaten ervan wel dégelijk goed zichtbaar voor iedereen! Zuiver water zorgt voor aantrekkelijke beken en rivieren, die letterlijk bulken van het leven. Die blauwgroene linten betekenen daardoor een aanzienlijke meerwaarde voor je gemeente of stad: de leefomgeving wordt aantrekkelijker om in te wonen. Door de overstromings- en droogteproblematiek mee te nemen in ontwerp en beheer, wordt de omgeving ook veiliger.

De afgelopen jaren hebben veel partijen al serieuze inspanningen geleverd om de kwaliteit van onze Vlaamse waterlopen te verbeteren en zo de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water te behalen, namelijk propere waterlopen die vol leven zitten. Maar er zijn extra inspanningen nodig om het einddoel te behalen. Ons rioleringsstelsel dient nog verder te worden uitgebouwd en geoptimaliseerd met uiteraard aansluiting op een zuiveringsstation. Enkele oorzaken van de achterstand zijn de lange looptijd en de complexiteit van rioleringsprojecten. Het is daarom belangrijk om tijdig te beginnen. Gemeenten hebben hierin een grote verantwoordelijkheid voor hun burgers want ze blijven maatschappelijk en politiek verantwoordelijk om een efficiënt en duurzaam (afval)waterbeleid te organiseren, de nodige middelen te voorzien en haar burgers te motiveren/verplichten hiertoe bij te dragen. De wijze van organisatie van dit rioolbeheer staat hier los van.

Het voeren van een duurzaam (afval)waterbeleid gaat verder dan het aanleggen van rioleringen. Een correcte werking van het gemeentelijke rioleringsnet start bij de individuele burger. Die is verantwoordelijk voor een correcte aansluiting van de afvalwaterleiding op de openbare infrastructuur of IBA. Ook het hemelwater moet afzonderlijk opgevangen, hergebruikt, geïnfiltreerd en gebufferd worden alvorens het te lozen op openbaar domein. Als gemeente bent u het best geplaatst om uw burgers te informeren, te ondersteunen en toe te zien op deze verplichting.

Een goed gemeentelijk beleid plaatst volgende punten op de agenda:

- Actief hemelwaterbeleid en actieve handhaving
- Actief inzetten op investeringen en beheer van het openbaar domein en de riolering
- Opmaak van een basisinventarisatie van uw stelsel

Als ons huidige beleid niet wijzigt, zal de wateroverlast, mede door de klimaatverandering, alleen maar toenemen. Ook de ondergrond zal, bij gebrek aan regelmatige neerslag en voldoende infiltratie, verder uitdrogen. Wilt u het tij keren voor uw gemeente? Grijp de klimaatverandering dan aan om van water binnen uw publiek domein een positief en aantrekkelijk beleidselement te maken.

Een van de instrumenten die hierbij kan helpen is het ontwikkelen van een visie op hemelwaterafvoer, en die dan te vertalen in een hemelwaterplan, het blauwe RUP. Wanneer de regenbuien intenser worden, is het ophouden van het hemelwater aan de bron de eerste stap om overlast te voorkomen. Denk hierbij vooral aan de mogelijkheid om infiltratie te plaatsen. Het is ook perfect mogelijk om opvang en infiltratie van regenwater te integreren in het openbaar domein.

Een hemelwaterplan is tegelijkertijd een veiligheidsplan voor de zomeroverstromingen wanneer veel regen op te korte tijd valt. Essentieel hierbij is de vraag waar het afwaterende regenwater naartoe wordt geleid. Dit kan zowel naar een waterloop, een gemengde riolering als naar een regenwaterriool afstromen. Bij de opmaak van het hemelwaterplan moet er niet enkel aandacht worden besteed aan het openbare domein, maar ook aan toekomstige verkavelingen en andere projectontwikkelingen aangezien u als gemeente na overdracht van deze dossiers meestal beheerder wordt van deze projecten.

Sinds 2011 is het verplicht om de riolering te keuren. Uit cijfers van de Vlaamse Milieumaatschappij blijkt dat deze keuring nog niet in iedere gemeente is ingeburgerd. Naarmate de kans op wateroverlast bij intense onweders toeneemt, worden die keuringen belangrijker. Het lijkt contradictorisch maar het is wel realiteit, onze ondergrond droogt uit. Naarmate Vlaanderen zich meer bewust zal worden van zijn precare grondwatersituatie en waterbeschikbaarheid, wordt dit punt nog belangrijker.

Als gemeentebestuur hebt u alle troeven in handen om een goed regenwaterbeheer op privaat domein accuraat op te volgen. Het gaat hier om instrumenten zoals omgevings- en verkavelingsvergunningen of stedenbouwkundige verordeningen. Met deze wettelijke instrumenten kan u als gemeente met relatief weinig middelen een uitstekend resultaat bereiken.

HOE KAN VLARIO U HELPEN?

VLARIO beschikt over een onlinesysteem voor o.a. de opvolging van de vereisten die opgelegd worden in de bouwvergunning en Gewestelijke verordening Hemelwater. Dit systeem kan gelinkt worden met de software van de gemeente zodat informatie gemakkelijk kan worden uitgewisseld.

2

ACTIEF INZETTEN OP INVESTERINGEN EN BEHEER VAN HET OPENBAAR DOMEIN EN DE RIOLERING

Voor de opmaak van de meerjarenplanning voor de publieke infrastructuur is het gebiedsdekkend uitvoeringsplan (GUP) een belangrijk instrument. Dit GUP lijst de rioleringsprojecten op die in het buitengebied nog noodzakelijk zijn. Deze lijst is per gemeente beschikbaar, inclusief een indicatieve kostenraming. Een optimale spreiding van de projecten is niet enkel interessant om de hinder voor uw burgers te beperken, maar levert ook een financiële besparing op voor u als gemeente.

Een rioolbreuk leidt tot een grote maatschappelijke, economische en ecologische schade. Daarom blijft het een noodzaak om bestaande rioleringen in goede staat te houden en wanneer nodig te vernieuwen. Zelfs met een beperkt jaarlijks budget kan u een goed preventief rioolbeheer voeren om de risico's aanzienlijk te beperken. Elke openbare weg heeft een bovenbouw die 2 à 3 keer per 100 jaar vernieuwd wordt en een onderbouw die voldoende kwaliteit moet hebben om een eeuw stand te houden. Om kosten te besparen, stelt u deze vervangingsinvesteringen van de boven- en onderbouw best op mekaar af.

HOE KAN VLARIO U HELPEN?

Door het ter beschikking stellen van richtlijnen en sjablonen ondersteunt VLARIO haar leden bij de opmaak van een onderhoudsprogramma en patrimoniumbeheer publieke ruimte.

3

GEEN EFFICIËNT BEHEER ZONDER DATA – 80 GEMEENTEN BESCHIKKEN NOG NIET OVER EEN BASISINVENTARISATIE

Het verkrijgen, bewaren, analyseren en delen van gegevens is een topprioriteit. Correcte en recente informatie is immers de basis van een goed beleid. Een rioolinventaris en de kwaliteitsbeoordeling is dus onmisbaar voor een veilig en efficiënt beheer zonder verrassingen als het gaat over stabiliteit of overlast bij grote regenbuien. Een digitale rioolinventaris is trouwens de eerste stap voor de opmaak van het hemelwaterplan. Met dit plan bent u in staat gerichte investeringen in kaart te brengen, wat uw financiële planning in uw BBC ten goede komt.

Op deze manier kan u uw budget inzetten daar waar het het meest nodig is. Deze basisinventarisatie dient als de onderbouwing van dit budget. Iedereen is er zich van bewust dat efficiënt beheer enkel mogelijk is met betrouwbare data en daarom is de opmaak van een basisinventaris een belangrijk actiepoint voor uw gemeente.

HOE KAN VLARIO U HELPEN?

VLARIO beschikt over modelbestekken om deze inventarisatie te laten uitvoeren.

VLARIO is het overlegplatform, kenniscentrum en aanspreekpunt van en voor de rioleringssector. VLARIO biedt ondersteuning bij de verdere uitbouw en het onderhoud van de openbare en private afvoersystemen (afval- en hemelwater) om een substantiële bijdrage tot de goede toestand van de waterlichamen te leveren.